This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Celt 2336.5.40

HARVARD COLLEGE
LIBRARY

THE GIFT OF

FRED NORRIS ROBINSON

Class of 1891

OF CAMBRIDGE

leabairíní Gaedilge le hagaid an tsluaig.—XVIII.

An Fibín

an céad cuid.

sean-chuasac amrán ó connamara.

"An Gruagac bán"

do bailiġ.

ar n-a cur amach
do
Connrad na Gaedilge,
i mBaile Áta Cliat.

1905.

pinginn.

Cut 1 3 7 1, 5.40

HARVARD
UNIVERSITY
LIBRARY

An Fíbín.

An Céad Cuid.

Sean-Chuasach Amhrán ó Connamara.

"An Gruagach Bán"

do Bailiú.

Reamhrádh.

Seo cugaibh "An Fíbín," fean-amhrán do bailiú mé dís an fuid na tíre. Tá Gaedilge blasta ionnta, nó munab bruil, ir orm féin atá an locht. 'Sí feo an céad leabhar do fgríob mé dís, a Gaedeala, agus tá fúil agam go bruil na milte fáilte agaib roimpi. Tá mé ag rolácan na dara coda, 7 ir geárr go mbéid fí againn.

"An Gruagach Bán."

Brigid Bán na gCarad.

I.

Tá dúthaig mhín mhilis ag Brigdeoig thaob thall de'n tsruth thiar,
Le go bfágann an t-uball cumhra ar a mbainteas faoi dó 'sa mbliadain,
Tá na fódóga mealla ag na beachain gach ceárd de'n tsliabh,
Go bfuil an fiúcha donn chaithte ar a mblasann Brigid Bán de bhiadh.

II.

Má tá mise folláin, céad fáilte! buidh mór an sgéal,
'S a liachtaighe bean deas a thug taithneamh do ghlór mo bhéil;
Dá mbeadh sé ag cur feasa, ag cur fheachta ar gach ceárd de'n sséin,
Mo dá láimh a bheith thairsti, ní bheadh oiginn bhón go héag.

III.

A Bhrigid Bán na gCarad, tuig fearta nach múghadh é,
Le go dtug mo chroidhe gean duit, ar mo mhalairt ná diúltuigh mé;
Ó thug mise taithneamh do ghlórthaibh binne do bhéil,
Is mór tá mo gean ort thar a bhfacar de mhnáibh an traoghail.

IV.

Rachadh go Saranaibh go gceannuighe mé gáirdín uball.
Bhéidh long a'am ar fairrge le hagaidh a bheith 'déanamh sróite.
Filleamaint ó Shligeach le lidhe ar bith fágail de chóir,
Ní stadfainn faoi bealach go mblasfainn do bhós mo stóir.

V.

A Bhrigid Bán Thomáis Mhurchadha, molaim-se leat an séim,
Le gile, le sinne, le deise, 's le áilne méin;
Do chúilín dheagh thriopallach sighe 'na dtrillibh óir—
An té beadh gan amharc do dhéanfadh sé soillse dhó.

VI.

Ar milre bóg Dhigdeac 'ná uirge Loc' Éirne ar fad;
Ná an céad rgoc de'n chuicneacta, 'r i fuince ar rúg mil beac;
Tá an bhágaid aici ir gile 'ná an eala 'na luige ar nead,
'S gur le n-a comhrádh ciuin clirde 'read mheall rí na céadta fear.

VII.

Nac dear an rud eala, nuair a bionn rí ar cuinn ar rnámh;
Ní deirg ná an rmóilin 'r i go ceol-binn ar bárr na gcrann.
Ni dóige do'n uirge reo cuicim 'ná intinn mná,
'S de fear gan aon mirneac nac ricfead naoi n-uaire an fáill?

COINNLEAC GLAS AN FOGHAIR.

I.

Ar coinnleac glar an fogháir, a rcóirín, 'read dearc mé cú,
Dud dear é do fearam 'mbróigín, 'r bud ró-dear do leagan rúl,
Do gruad bud deirge 'ná an róra, 'r do cóicín a bí figte dlúc--
'Sé mo chuag gan mé 'r tú pórca, nó ar bóro luinge ag oul anonn.

II.

Cuir mé litir rgríobca ag mo ghád geal, ir caraoid chuaid.
Cuir rí a'am arír í, 'r a choide irtig com dub le gual.
Léig mé i go cúramac, 'r na deora ag cuicim lem' ghuaid;
Act mi ní béid mé beó, mara bpóraid mé, ainnir na gcuac.

III.

Nac cuma liom-ra céard a bear éin-fear a luad ná rád?
Tiubraid mé cuairt ir céad ar an caob a mbionn mo ghád.
'Sí cuaicín bárr na gcnaob í, ir géagáinín an bhollaig báin;
'Sí rún ir fearc mo chéid í,—ní ceilfead é ar feadraib fáil.

IV.

Ceannuiġ mé buidéal péice dam féin 'r do mo mhile rtóṙ,
Le beannacht a Cuṙ Léi, 'ri cúl cṙaobac na bṙáinni óiṙ ;
Bṙaon niom bliaṙ a béal de, iṙ méaduiġ ṙin aṙ m'oṙna go móṙ,
'S a Cṙuitneachtáin dan Éiṙinn, 'do déiṙ ni béiṙ mé beó.

An Doc Bán.

I.

Dá bṙeicṙeá an Doc Bán, cé go mb' áluinn an maṙcac é 'tiacht,
Go ṙileann na mná ġuṙ bṙeáġta é 'ná an ġealac, 'na an ġṙian ;
Deamhan ṙinne ná bṙeáġta ná áilneacht i bṙeaṙ aṙ bit ṙiamh.
Nac bṙuil páiṙt i mo ġṙád de, cé ġuṙ náiṙ dam beit 'caiteamh 'na diaid.

II.

A Raġallaiġ, a Céad-ṙeaṙc, nac dtṙéiġṙeá ṙeaṙta na mná?
Nac dtiocṙá liom féin maṙ Céile ag daile go bṙát?
Tiubaṙṙainn duit péiṙin lá aonaiġ iṙ aiṙġead bán,
Cead ṙiubail i mbṙóiġ éadtṙuim go haeṙac ṙá baṙṙaib na ġcṙann.

III.

Dá mbéinn 'mo bṙeac ṙáile, 'r deaṙ do ṙnámhṙainn Cuan an Ṙiṙ Mhóiṙ,
'S tapt ṙiop go dti an Dáiġe 'ṙan áit i ġcómhnaidheann mo ṙtóṙ.
Muna mbead amháin, iṙ tú b'feaṙṙ liom ná bean aṙ bit beó,
Ni'l tṙiúṙ aṙ mo Cáileacht ó Áṙainn go Connaċe Muiġ' Eó.

IV.

Déanṙad teac móṙ, má'r beó mé, aṙ an mbaile úd tiaṙ,
Áit i bṙeicṙead mo ṙtóṙ tṙáthóna iṙ maidin aġ tiacht.
'Siad na mná óga do bṙeóiṙ mé 'r bain diom mo Cialt ;
Act mi ni bead beó, má póṙaiṙ an bean dub ó'n ṙliab.

V.

Tá rιαd d'á ɾáὁ ɡuɾ tú ɾáilin ɾocaιɾ ι mbɾóiɡ;
Tá rιαd d'á ɾáὁ ɡuɾ tú béilin mιlιɾ na bɾóɡ;
Tá rιαd d'á ɾáὁ, a ṁíle ɡɾáὁ, ɡo dtuɡ tú ɓam cúl,
Act náɾ ɾáɡaιὁ tú deáɡ-ɓáɾ, má ɾáɡann éin-ɓean eile uaιm tú.

peιɡín deas ní ṁáille.

I.

Ir buaċaillín ɡan ṁíɾɡ mé—tá ɡɾáὁ aɡam aɾ ċailín óɡ;
Ní rún dom ɾɡaɾaṁaιnt ċoιdċe le mnaoι aɾ dιt ċuɡ dam póɡ,
Act ní ɾaca mé mo rún anoιɾ le dliaὁain ιɾ lό,
Act ιɾ luaċ lιom póɾaὁ déanaṁ—tá m'aoιɾ le caιtheaṁ ɾóɾ.

II.

Buaċaillín deaɾ óɡ mé 'bɾuιl a rtóɾ aɡ an bɾeaɾ ɡan ċιall,
De ċineál daoine aɾ ɾóɡnaṁ mé 'ɾ ɡo leóɾ aca ɾaιɾɾιnɡ fιal.
Nιl loċt aɾ dιt aɾ póɾaὁ aɡam, act ιɾ dɾónaċ a dιoɾ feaɾ 'na dιaιὁ.
Mo ɾɾáὁ, má ɾaċaιὁ a rtóɾ leιɾ aɾ nóɾ aɾ dιt ɡo ɡcaιtheam dliaὁain.

III.

An bean a dtuɡ mé ɡean dι—'ɾí m'annɾaċt í ιɾ ɡɾáὁ mo ċléiὁ—
Tá a ɾúιl maɾ dɾúċt an tɾaṁɾaιὁ 'ɾ a cneaɾ maɾ ɾneaċta ɾléiὁ'—
Ní milɾe ɾiúcɾa cannda aɾ dɾannda 'ná póɡ 'a béil:
Ɡo mb'feaɾɾ lιom ι aɾ ɡann-ċuιd ná lán ċnuic de ɓuaιὁ maɾ ɾɾɾé.

IV.

A peιɡín deaɾ ní ṁáille, ιɾ tú ɾɾáιὁ mé 'ɾ dheóιὁ mo ɾɾoιὁe,—
Ir tú an bean ιɾ ɡile ɡeáɾla, a ɓáin-ċneaɾ an ɓɾollaιɡ ṁín;
Saιὁbheaɾ Rιoɡ na ɾɾáιnnce, 'ɾ ɾáɡaιm é do ɾɾɾé le mnaoι,
Do ṁalaιɾt féιn nιoɾ b'áιl lιom—ιɾ tú an plánnda d'á dtuɡ mé ɡnaoι.

An tSal-Cuac.

'Sé Pairdin Seoige an ceapdaire—
Deirim féin an dáil dó;
Mar ir fó-mhaith é ag cur ádmaid le céile;
Rinne fé glan-dáo dam
Fuair molad ó na táintib,
Ir innreoca mire páirt dib d'á tréithib.
Seól fí amach go teann
I n-agaid fairrge 'gur gála,
Ir ní'l amhar orm nac bfliucfad fí na péaltaí.
Deamhan bréag 'n-a bfuil fáidte,
'S a méid a dein fí 'cátad,
Nac dtagann fé 'na báirtig ar na fpéartaib!

Ar coimirce Dé ir Mic Duac
A cuir mire an tSal-cuac—
'Sí an dáo ir deire múnla í d'á ndeárnad.
Tá an fonar ar na fluaigtib,
Ó feol fí ar na cuantaib,
'S tá an fóghmar reo 'tiacht fuar go nig-áluinn.
Tá dáo an iarla buailte aici,
Siúd ir na fluaigte,
Ir an cuid ir feárr do húcairib Cinn tSáile;
Gur'b é dein Máirtin Dreactnac liúm-fa
Nac raib aon truim aige 'na cúrraíb
Act oifead le geall púcáin ar Deárna.

Droc-blar ó na táintib
Nac dtagann inr an láithig,
Go breicfead fiad a fiámai le céile;
Gur geall le obair plána
Gac uile mile báll di,
Ir fgaraca a cuid ádmaid nior léir duit.
Act nár fágа mé coidce bár;
Go breicfid mé an lá fin
Go ndéanfad a mac dáo dam d'á tréithib—
Cleit ná maide fámа
Nior iarr fí fiamh ar fáile,
Go mbad cuma léi 'na báirtig é nó 'na téaglaig.

Lá na gaoithe móire
Bí mé imrí ag feólaḃ[1]
Ir béiḋ cuimhne againn go deó ar an lá úd—
Ní béiḋir ag Ceann Boirne
Le fiaċmaill a gcuid feóil,
Nuair a beaḋ bláṫ na hóige irtiġ i nÁrainn.
Nuair a cuirtear fliṫ Ríoġ Seóirse
Ar a luiġe aige le teánn fóirra,[2]
Siúd é an uair ir fhóirteamhla an máiġirtir;
'Sé duḃairt fé liom go dóċarać,
"Lom irteaċ an fgéul—
Ní hionann bláṫ na hóige 'r na báiḋ rin."

Tá Briartać Cúige Mumhan
Ir Mac Con Mara fúiri[3]
Ag triaċt go Cloċ an Róin ag féarta;
Tá tiġearnaí Baile Áṫa Luain,
'Gur lapla bun na Mumhan,
Lampairneaċa, ir b'fúinte na hÉireann.
Tá gealltа go níġ-uaiḃreaċ
Curta ar an tSal-ċuaċ,
Mar ir fgarta atá a clú ar fud na hÉireann.
Go gcuirfinn fiċe púnt
Le báṫ ar bit ar cuan,
Gur'b aici beaḋ túr triaċta 'un céiḃe.

Sliaḃ uí Floinn.

Dá mbeaḋ cúpla bó ag mo fhóirín, ir dear a feolfainn iad;
Nior b'fearr liom áit d'á feolfainn iad ná amaċ go Sliaḃ uí Fhloinn,
An teaċ naċ bfuigmír lóirtín ann, ná fuiḃ fé fómhainn arír—
Deamhan a fearr liom beó boċt—táim tuirreaċ de mo faogal.

Cé'n fáṫ naċ dtagann tú ir fál a ċur ar an bpáirc a mhill tú aréir?
Má téideann na ba 'ran bpárać, ir fánaċ ar an bfé'ar;
Tá cnámh amuiġ 'ra ngáirdin ar a bfárann aḟ bláṫ féimh,
Ir nuair a baintear an báirr de, go brát ní fárann fé.

'S iomḋa lá ḃneáġ aeṙeaċ ḃíoṙ aṙ ṫaoḃ an ċnuic úḋ ṫiaṙ,
Aġ ḃneaċnuġaḋ aṙ ġaċ taoḃ ḋíom, 'ṙ aġ ṙéaċaint aṙ mo mḣian,
Dá mḃaḋ liom-ṙa Dúṫaiġ Paoṙaċ 'ṙ í ġo léiṙ ṙaoi ḃuaiḃ iṙ laoiġ,
Iṙ ḋuit-ṙe ṙéin a ḃéaṙṙainn é, 'ṙ mé ṙéin 'mo ċéile ċoiḋ'e.

Ġo ḋtaġaiḋ an ḋuile ḃáiḋṫe aṙ na ġamnaiḃ ḋ'iṫ an ṙéaṙ!
Ġo ḋtaġaiḋ cṙuaṙ an Máṙta aṙ na máiṫṙeaċaiḃ ḋ'á ṙéiṙ!
Ġo ḋtaġaiḋ aṙṙaing an ḃáiṙ tṙé ḋo láṙ, a ṙtóiṙ mo ċléiḃ!
An ṙuḋ a ḋ'iṫ tú, náṙ ṙáġaiḋ tú é, a ḃean ṙáṙta, le ḋo ṙaoġal!

Ḃṙón ġo ḋeó aṙ an eallaċ, maṙ iṙ ṙuḋ é tá neaṁ-ḃuan—
Iṙ ṙeáṙṙ ġo móṙ an t-aiṙġeaḋ, 'ṙé an t-eaṙṙaḋ tá ġo ḃuan;
'Nuaiṙ a ṫiocṙaṙ lá an eaṙṙaiġ, ní ḃéiḋ laġaṙ aiṙ ná tṙuaiġ,
Ġuṙ'ḃ é ċuiṙṙeaḋ ḃṙóġa ḋeaṙa oṙm, iṙ hata oṙ ċionn mo ċluaṙ.

ḂRIĠIḊ MO RŪIN.

Naċ tṙuaġ Muiṙe miṙe lá 'le Páḋṙaic iṙ mo ċeanġa ḋoṁ ḃán le caiṙc,
'S a liaċtaiġe cailín ḋeaṙ mánla, ó Ġaillimḣ ġo Báṙṙ na Neaḋ,
A ṫiuḃaṙṙaḋ ḋam póġ iṙ ṙáilṫe, iṙ ċṙaiṫṙeaḋ liom láṁ i ġceaṙṫ;
Aċt ó ṫáṙla anoiṙ aġ ṙáġail ḃáiṙ mé, naċ ġalaṙ ġan náiṙe an taṙṫ?

Ṫáiniġ miṙe iṙṫeaċ aġ mo mḣáiṫṙín 'ṙ mo ḃalcaiṙi ḃáiḋṫe ṙliuḋ:
"Aċ! oiḋe, a mḣicín na páiṙṫe, cé ṙaiḃ tú aṙ ṙnáṁ inḋiu?"
"Iṙ cuma ṙin ḋuit, óṙa, a mḣáiṫṙín—ní ḃaineann an cáṙ ṙeo ḋuit,
Aċt ġo nḋeaċaiḋ mé i ġcontaḃaiṙt mo ḃáiḋṫe, leiṙ an ċainnt a ḋuḃaiṙt Máiṙín liom?"

Racaid mé amach faoi na fléidtib, com fiodach le caofa fiain ;
Ni bainfead an féarós feo díom-fa, go dtárfaid fí mile ar fad ;
Déanfaid mé cuilt de mo dhírte a mairfear le linn na dteart,
'S mara dtuigid mire bean ar an gcaoi feo, tréigfid mé an faogal ar fad.

Nach truag gan mire ir mo céad fearc ar mullach an tsléibe tuar,
Gan duine ar dit eile 'nar dtimcheall acht an fneachta d'á féideadh a dtuaid ;
Suidfinn annfin le n-a taob fior, 'r 'na timcheall ni léigfinn fuacht,
Go mbainfinn póg milis d'á béilin, do cuirfead na céadta 'un fuain.

Éirig ir cuir ort do cuid éadaig, ir crapfaid mé féin do cúl ;
Ceithe bó bainne do fhé dhuit le bean ar an taob ó tuaid,
'S gur slat iad na cnuic ir ni féarmar ir fill orm féin, a rúin ;
Má'r rogain leat mire ná an méid rin, ná an rolur 'ran néalta fuad.

Oró, a Dhigdin, a rúin ir a céad fearc, tara 'gur éaluig liom,
Fág do cuid gaolta i nÉirinn, ir racad do'n Gréig amach.
Do faotrócainn arán agur tae duit—caifé, fion, méad, agur rum ;
'S ni feicfid tú bliadain deg' laethib, go mbéid carr agat 'r b'féidir long.

Do b'fior go riubalfainn leat Éire mar bí mé gan céill, mo chead !
Acht má dein tú mo malairt de céile, ni béidmid i n-éinfeacht acht feal,
'S féin mar aithnigim do béara, ir cuigim do méin i gceart,
Ni'l tura acht ag magad rúm féin—ná raib ort an fean, má'r ead !

Cuaiċín Gleann' Néifinn.

Tá na bainfeósa feo go cumha, ir ní luigeann an dhúċt
orta ná an tearbaċ.
Nó go dtagaid an famhradh gléigeal, béid mil ag téaċt
ann ar barra ċranna.
Tiocfaid fmúit ar na péaltaíb, ar an ngnéin, 'r ar an
ngealaig,
'S ar amharc mo fuile féin naċ léir dam an bealaċ!

An ċuaiċín atá i nGleann Néifinn nár féad mé 'fiamh a
meallad,
Má'r í a máiċfin atá 'na déid orm, deifead faogail aici
ar an mbealaċ;
Á! d'fuarfat aiċinte dam an lá úd nár fuargail tú na
gearra,
Nuair a ċuaid tú ag baint na luaċra, naċ raib do rún
a'ad ag teaċt a-baile.

Fágfaid mé an áit feo, mar tá fé 'na ċír ċuaiċdil,
Ir leanfaid mé mo gradh geal gaċ uile ċeárd d'á
dhruigid mé a tuairirg.
'Noir ó tá mé ag dul ċar fáile, 'r ar an trfáid feo ní
blaoifeam m' ainm,
Act rlán ir beannaċt Dé le 'dhuil 'mo déid de na mnáib
deara.

Tógfaid mé mo feóltа go Dúiċ' Seoigeaċ ar maidin,
Ar ċuairt ag mo mhile rtóirín nár fág riamh an baile;
Pógfaid mé í, 'gur deórnfaid mé 'rior a béilín mealа;
Ní léir dam ag dul an nóid í, tá na deórа do mo dallad.

An Figeadóir Cliste.

Inr an trean-aimrir bí figeadóir ann a bí an-ċlirte. Fear mór caol árd a bí ann leir. Bí fé dataṁail láidir, mirneaċ mór aige, 7 rúil aige go mbead fé fairdir fór. Pór fé bean dána ċoigaċ feargaċ ċanntalaċ. Ní raib a leiceid le fágáil i n-aon áit ar fud na hÉireann 'na ham féin. Le linn na haimrire bí mac aca, ir, mar ba gnáċaċ, 'fé an áit i mbiod an cliabán ag an dhigeadóir ag

na maiḋiḃ coṙ nuaiṙ a ḃioḋ ṙé aʒ obaiṙ, ⁊ an ḃean aʒ ḋéanaṁ a ʒnóṫa féin aṙ ṙuḋ an tiʒe. Aon lá aṁáin a ḃí ṙé aʒ obaiṙ, ⁊ caḋ a ḋ'éiṙiʒ ḋo'n ṙiʒeaḋóiṙ acṫ an ṙmól a ḃuiṫim aṙ a láṁaiḃ uaiḋ ṙioṙ aṙ an ʒcliaḃán. Ḃí an leanḃ aʒ an mnaoi ṙan am céaḋna, acṫ má ḃí féin, ḋonnaic ṙí céaṙḋ a ḃuiṫ amaċ.

"Aċ, oċón!" aṙ ṙí, "ḋá mḃeaḋ an leanḃ 'ṙan ʒcliaḃán anoiṙ, caḋ a ḃeaḋ aʒainn? Ḃeaḋ a ċoṙp aʒainn, a ṙuḋ ʒan ṙcuaim ʒan ḋaḋa ḋ'á ṫaḃaiṙṫ, ní ḋéanṙaiḋ tú aon ṙioċ maiṫeaṙa coiḋċe," aṙ ṙí, aʒuṙ ḋuḃaiṙṫ ṙí a ḃuilleaḋ naċ ḃṙuil annṙeo.

"Muna ḃṙuil mé acṫ miaṙ ḃuʒ tú cáil anoiṙ oṙm," aṙṙ an ṙiʒeaḋóiṙ, "ḃéiḋ 'ṙioṙ ṙin aʒaḋ ʒan móṙán aimṙiṙe aṙ ḃiṫ."

Maiḋin aṙ n-a ḃáṙaċ ḋ'éiṙiʒ an ṙeaṙ, ⁊ aṙ ʒo ḃṙáṫ leiṙ, ṫṙé ċnuic 'ʒuṙ ṫṙé ʒleannṫaiḃ, ⁊ é aʒ ṙáḋ, "Ní ṙeicṙiḋ ṙí miṙe aṙiṙ ʒo ḃṙáṫ, ní ṙeicṙiḋ ṙin." Ḃí ṙé aʒ imṫeaċt ⁊ aʒ ṙioṙ-imṫeaċt. Ḋo ḃí an oiḋċe aʒ ṫeaċt, ⁊ iṙ ʒeaṙṙ ʒo ḋṫáiniʒ ṙé i ḋṫiʒ naċ ṙaiḃ ann acṫ ṙean-ṙean ⁊ ṙean-ḃean. Ċuiṙ ṙiaḋ ṙáilṫe ṙoiṁ an ḃṙiʒeaḋóiṙ, ⁊ ḋ'ṙan ṙé 'na ḃṙoċaiṙ ṙeo aṙ ṙeaḋ ḃliaḋna.

Ḃí cṙáin ṁuiṙe 'ṙan tiʒ ṙeo, ⁊ ḋaṙ ṙiaḋ má ḃí, ḃí ʒean móṙ aiṙi aṙ an ḃṙiʒeaḋóiṙ, ⁊ má ḃí ʒean aiṙi aiṙ, ḃí a ṫá oiṙneaḋ ʒeaṅa aiʒe-ṙan uiṙṙi-ṙe.

Ḃí an ṙiʒeaḋóiṙ 'na ċeann ṁaiṫ ḋí. Ní ḃṙuiʒeaḋ an ṙiʒeaḋóiṙ ṙṙoinn aṙ ḃiṫ naċ ḋṫiuḃṙaḋ ṙe ʒṙeim nó ḋó ḋo'n ṁuiċ. Iṙ ʒeaṙṙ naċ ḋṫéiḋeaḋ an ṙiʒeaḋóiṙ i n-aon áiṫ naċ mḃioḋ an ṁuc coiṙ aṙ ċoiṙ leiṙ. Nioṙ ḃ'féiḋiṙ leiṙ i ċonʒḃáil uaiḋ i n-aon ċoṙ.

Ṙaoi ḋeiṙeaḋ ċiaṙ ċall ṙinne ṙé féin ⁊ an ṙeaṙ 'ʒuṙ an ḃean comáiṙle le céile, ʒuṙ ċeaṙt ḋó-ṙan an ṁuc ḋo ṗóṙaḋ. Ẓlac an ṙiʒeaḋóiṙ an comáiṙle, iṙ ṙuaiṙ ṙé cúiʒ ṗúint maṙ ṙṙṫé, ⁊ ḋ'imṫiʒ leiṙ ċum an ṗóṙṫa ⁊ an ṁuc 'na ḋiaiḋ aniaṙ, acṫ má ċuaiḋ, ḃí 'ṙioṙ aʒ mo ḋuine céaṙḋ a ḋéanṙaḋ. Ḃí ṙé aʒ ḋul ċaṙ aonaċ, iṙ ḋíol ṙé an ṁuc aṙ ṫṙí ṗúint, ⁊ ḋ'ṙáʒ ṙé an ṙean-ṙeaṙ ⁊ a ċéile ṙiaṙ ⁊ aniaṙ.

An ṫ-am a ḋíol ṙé an ṁuc, ḋ'imṫiʒ leiṙ. Ḃí ṙé imṫeaċt ⁊ aʒ ṙioṙ-imṫeaċt, nó ʒo ḋṫáiniʒ ṙé iṙteaċ i ḋṫiʒ naċ ṙaiḃ ann acṫ ṙean-ḃean ⁊ í ṙáṫaċ ḃṙónaċ, ḋaṙ leiṙ. Ċuiṙ an ṫṙean-ḃean caint aiṙ ⁊ ḋ'ṙiaṙṙuiʒ ṙí, "Cé an áiṫ ċomnaiḋe ḋuit nó cé an ṙaḋ a ṙiuḃail tú?"

"Na ṙlaiṫeaṙa iṙ áiṫ ċomnaiḋe ḋam," aṙ ṙé.

"Muire, do ċéad fáilte," ar sise. "Ní faca tú mo Seaġán-sa ann."

"Do connaic," ar seisean.

"Bruil sé go maiṫ ann?" ar sise.

"Déad sé maiṫ go leór ann," ar sé, "acṫ ní'l aon éadaċ aige, agus dubairt sé anuair a carfaidhe an bealaċ mise, a rád leat beaġán beag éadaiġ ċur ċuige, agus ní'l aon beaṫa aige fheisin, acṫ an méid fáġann sé ó na comharsanaiḃ."

"Dar fiaḋ, is maiṫ an t-am ar caraḋ an bealaċ tú," ar sise. "Mar tá corna maiṫ bséidin agam annseo, agus mála mine coirce, 'gus cnoca ime. Is féidir leat iad a ṫabairt ċuige leat, agus mo feaċt míle beannaċt, agus tá fear-ġearrán bán annsin tíor, agus cuir ar a dhuim iad agus b'féidir go ndéanfaḋ siad maiṫ dó."

Rinne an figeaḋóir mar dubairt an trean-bean, agus ar go brád leis ar dhuim an ġearráin, agus a ċuid earraide aige. Bí sé ag imteaċt go raiḃ sé 'na meadon lae, agus dá donaċt an ġearrán, b'fearr é ná na cora. Is gearr a bí sé mar sin féin go bfaca sé 'na diaiḋ dá ġairgiḋeaċ mór láidir agus iad ag cur díoḃ go tréan.

Bí an figeaḋóir i gcruaḋ-cás anoir, mar bí 'fíor aige gur b'á leanamaint a bí an beirt. Is gearr a ċuaiḋ sé, nuair a caraḋ coill mór leis, agus ag mo dhuine bí 'fíor cad a déanfaḋ Ċuaiḋ sé isteaċ innti, ċuir sé an ġearrán i bfolaċ, 7 a ċuid earraide, agus ċuaiḋ sé féin ar a dá ġlúin faoi ċrann mór. Is gearr go dtáinig an dá ġairgiḋeaċ suas ċuige, agus d'fiarfuig de céad a bí sé a déanamh.

"A ḋaoine, dá mbeaḋ 'fíor agaiḃ, connaic mé iongantas com mór agus connaic aon-duine riamh. Connaic mé an t-aer ag forgailt, 7 ráiteaḋ anuas dréimire, 7 riúḋ é an dréimire a raiḃ an rad ann. Is gearr 'na diaiḋ sin, go bfaca mé capall bán agus ualaċ mór uirri, agus fear 'na diaiḋ aniar, ag dul suas ó céim go céim, agus anuair a bí siad ċuar, ċarfainig an fear céadna, fáiṫ anuas é suas an dréimire, agus sin é an fáṫ a bfuil mé ar mo dá ġlúin annso. Ceap mé go raċaḋ an domhan go leir suas inr an bpoll, bí sé com mór sin."

"Is dóċa gur fíor é an sgéal," ar siad-san, "agus ní'l aon ġnóṫa againn dul níos suide," ir d'imtiġ siad a ḃaile thom tuirseaċ, acṫ ní mar sin do'n figeaḋóir, d'imtiġ leis a ḃaile, le n-a hoċt bpúint, agus leis an ngearrán, is

na heaṗṗaiṫe eile. Ṫi míle ṗáilte aṡ an mnáoi ṗoiṁe, aṡuṗ ní ṗaiṫ aon ċaiṗmiṗt aca ó ṗoin amaċ.

imiṙce na nṠaeṫeal.

Seo ṡiota nua-ṫéanta aṗ "imiṗce na nṠaeṫeal," maṗ ṫáṗla ṫóiṫ ṫall an ṫliaṫain míle, naoi ṡcéaṫ, aṡuṗ a cúiṡ. Ṫaṫ ṗó-olc an ṫliaṫain í, aṡuṗ tá an t-aṁṗán aṡ iaṗṗaiṫ coṗṡ a ċuṗ aṗ an muinntiṗ atá aṡ ṫul annonn, aṡuṗ tá aṡ taṫaiṗt a n-aiṡṫe aṗ an Oileán Úṗ, ṗeo é maṗ leanaṗ—

A ṁuinntiṗ na hÉiṗeann, tuṡaiṫ ċluaṗ ṫo mo ṗṡéal,
Ṫeaṡán atá le n'aiṫṗiṗ a'am i ṫtaoiṫ imiṗce na nṠaeṫeal;
Fáṡann ṗiaṫ an ṫaile amaċ, aṗ a ṫtiṗ féin,
'S ní ṫaṡann ṗiaṫ aṗ aiṗ, na céaṫta aca, ṡo héaṡ.

Ir móṗ an ċuṁa atá aṡam-ṗa i nṫiaiṫ muinntiṗe na nṠaeṫeal,
Ní mó 'ná tá aca-ṗan aṡ fáṡáil a ṫtiṗe féin;
Tuṡann ṗiaṫ cuiṗeaṫ ṫo na comaiṗṗeanaiṫ an oiṫċe úṫ ṡo léiṗ,
'S ḃionn ceol aca ṡuṗ ṫaṁṗa amaċ ṡo maiṫin an lae

Aṗ maiṫin an lae ṗin, ṫéiṫmiṫ leó ṡo ṫṫí an ċéiṫ,
'S ṗeicimiṫ na céaṫta an lá úṫ, naċ ṫtiocṗaiṫ ṡo héaṡ.
Ḃionn ḃṗataċa aca i n-áiṗṫe aṡ ṗṡaṗaṁaint uainn féin,
Ir ṗinne ṡo ṗíoṗ-ċṗáiṫṫe aṡ ṗanaṁaint i n-a nṫéiṫ

An ṁuinntiṗ ṗeo atá aṡ imṫeaċt aṗ an ṫiṗ anoiṗ,
Ir ṗeaṗṗ ṫóiṫ comaiṗle ṡlacaṫ aṡuṗ ṗanaċt i ḃṗuṗ.
Maṗ tá na céaṫta ir na mílte 'ṗan ṫiṗ ṫiaṗ úṫ ṗaoi ṗṡṁoṗ;
Naċ ḃṗuil aca aċt ṗcuabaṫ, 'ṗ baṫ míle ṗeáṗṗ leó ḃeiṫ aṗ aiṗ.

A ṫaoine mo ċṁoiṫe, a ṫáiṁṫe, 'ṡuṗ a ṡaoiṫa ṡo léiṗ,
Comaiṗle tá mé a ṫaṫaiṁt i n-aiṗṡe ṫíṫ, ir ṡlacaiṫ uaim é,
Fanaċt 'ṗan mḃaile 'n-aṗ ṫtiṗ ṫúṫċaiṗ féin;
'Ṡuṗ ṡan a ḃeiṫ aṡ imṫeaċt anonn aṡ iaṗṗaiṫ na ṫéiṁċ'.

ṫáiṫín ṡeaṡáin uí néiṫ.

Ṫeiṁim mo ṗeaċt míle ḃeannaċt ṫo ṡaċ ṗeaṗ ná ḃean 'ṗa tiṗ,
A ṡeoṫaṗ móṗán cainṫe ṫo ṫáṫ ṗeo Seaṡáin Uí Néiṫ;
Tá ṗiaṫ aṡ fáṡáil cainṫe ṫi, ó ṗinneaṫ a ṫá ṫaoiṫ,
Ir níoṗ ṗan aon ċoiṗcéim ṗiuṫail aici ṡuṗ ḃeannuiṡ an ṗaṡaṗt í.

Ag dul fíor an Daingean dúinn maidin gaoth anoir.
Bí na báid an uair reo ag Cor an Chairleáin roir;
Ar an mbord ag Carraig a' Mhatail 'read bíomar or a gcionn,
Go raib rí feirtiste irtig i nGaillimh rul dá nabadar ag Gob an Chinn.

D'éirig mire an lá úd, ir bí an bád i mbárr an chuain:
"Ó éirig ruar, a Seagáinín, tá do bád breag buailte, ar nóig!"
"Éirig ruar, a Páidín, agus croc na trí reóil,"
Ir lionamar i n-ein-feacht í, amach faoi céib Niomó.

Bí báid na fairrge an uair úd riar ag Gob a' Chinn faoi feól,
Tugmar bord beag chum na fairrge 'gur riar faoi'n gCarraig Mór
"'S a Páidín, ná biod faitchíor ort, níor cáill ri coircéim fór,"
Acht gur'b é dubairt ré, "Iomchair uirri é, 'r ná crait a cuid cinn-feóil."

Chaic mire trí leit-bliadna i mbád reo Seagáin Uí Néid,
Ní faca mire fear ar bit níor flaitheamhla ná é,
Bí fuirgí 'r fíon go fairrinG againn, gur gan caint ar bit ar méad;
Sin ir neart tobac againn, 7 beatha maith d'á réir.

Siubail mire Acaill, 'gur tart na córtaí riar,
'S ní faca mire bád ar bit a racad or a cíonn;
Dá mbead a'am dá púnt ime le cuimilt faoi n-a dá taoib,
Go dtiubrad rire an geall léi gach ceárd d'á reólrad rí.

Rinne ré droch-malairt irtig le Tomár Mór,
'Nuair a tug ré amach a baile í, 'gur laigeaduig ré a cuid feol;
Chaoluig ré ar a crann, ir blánáil ré ar a crann rgóid,
Acht mo grád tu, a Seagáin Uí Néid, ir tú bainfead an riubal ar na báid.

FOCLÓIR.

AG = cuig, cum, to, 3.
Aniar, from behind; 'na diaid aniar, behind (after) him, 11; 'na diaid aniar, behind her, 12.

Bainreog, a little grassy spot; *pl.*, 10.
Beachain = beacha, bees, 2.
Blaoidfear, *fut. pass.*, will be called out, 10.
Bneaghta, *f.*, fineness, 4.
Bneoid, 3 *pft.*, tormented, 4.
B'fuinte = barúin, barons, 7.

Cairmint, *f.*, argument, dispute, 13.
Caitheamh, regret, 4.
Canntalach, querulous, 10.
Caraid, *pft. pass.* = happened to come, 12; so also carraidhe mise, I would happen to come, 12.
Cáthad, spraying, casting up of spray, 6.
Ceann, head, one; 'n-a c. maith di, good to her, 11.
Ceathru = ceathrn, corner, quarter, 2.
Cinn-feol, top-sail; (also feol cinn; *pl.* feolta cinn); a cuid c., her top-sails, 14.
Cior thuaithbil, a row of teeth set the wrong way; 'na c., wrong, all awry, 10.
Colgach, fierce, bold, 10.
Corna, *m.*, roll, 12.
Crann fgóid, boom, bow-sprit, 14.
Cruithneachtán, *m.*, (little wheat), *hence* choice, best, 4.
Cur, putting; ag cur díob, proceeding, 12.

Dóighe, *comp.* of dóigh, likely, 3.
Dúthaigh Fhaoghach, Powers' Country, in Co. Waterford, 8.

Filleamhaint = filleadh, returning, 2.

Gann-chuid, poverty; an g., poor, without fortune, 5.
Geárla, local form of dealladh, sheen, brightness, appearance, 5.
Gnaoi, *f.*, love, liking, 5.

Láithreach, *f.*, spot; *dat.*, 6.
Lamparnneacha, *pl.*, nobles, great people, "buicíní móra," 7.

mac Duach, the patron saint of Uí Fhiachrach Aidhne in South Galway, 6.
Maidhb cor, foot-rods (of loom), 11.
mirg, *f.*, loss, damage; gan mírg, harmless, 5.
múnla, mould, design, 6.

púcán, a type of boat used in Galway Bay, 6.

Racmaill, *pl.*, flappings of sails for want of wind, 7. [Cp. tá racmall uirthi = tá fíbín uirthi, she is gadding (of a cow), Aran.]
Réalta fgiath, comet, 9.
Réice, arrack, 4.
Rónóg, *f.*, a hive; *pl.*, 2.

'S a liachtaighe = 'f a liacht, and so many, considering how many, 2, 8.
Sgaracha, *pl.*, ribs of a *curach*, 6.
Sgóid, *m.*, sail-rope; tom irteach an fgóid, draw in the sail, 7; *g.*, fgóid, 14.

Téaglach, *f.*, mild or fine weather; *dat.*, 6.
Tiacht = teacht, coming, 4.
Thillfe, a tress; *dpl.*, 2.
Thropallach, clustry, 2.

TAGRA.

1. Lá na gaoithe móire bí mé innti ag feolaḋ, the day of the big wind I was sailing in her.

2. Ar a luiġe aiġe le ceann fóirt, lying over with full force.

3. Briartach of Munster, and Macnamara are in a company, under her command.

4. Pógfaiḋ mé í, ir deorfaiḋ mé, I will kiss her, and will cry, while doing so. It is pronounced diúirfa mé.

CLÁR AITEANN.

Acaill, Achill Island, west of Mayo.
Árainn, Aran Islands, in Galway Bay.

Bárr na Neaḋ, a village situated under the Twelve Pins, the famous mountains of Connemara. It is also called Bárr na Neanġ.
Beárra, a village three miles west of Galway town.

Carraiġ Mór, a large rock in Galway Bay.
Carraiġ an Maċaire, a large rock on the coast of Galway Bay.
Ceann Dóirne, Black Head in the south of Galway Bay.
Céiḋ Niomó, a quay, outside the docks of Galway town.
Cor an Ċairleáin, a little headland near the town of Spiddal, in Co. Galway.
Connaċt Muiġ Eó, Co. Mayo.

Cuan an Fir Mór, Great Man's Bay, on the south coast of Connemara.
Cúiġe Mumhan, the Province of Munster.
Cloċ an Róin, the seal's rock, on the coast of Coir Fairrġe, in Connemara.

Dainġean, Bealadangan, on the south coast of Connemara.
Dúiṫċe Seoiġeaċ, Joyce's Country in Co. Galway.

Gaillimh, Galway.
Gleann Néifinn, one of the glens in the Nephin mountains.
Gob a' Ċinn, *see* Ceann Dóirne.
Gréig, Greece.

Sasana, England.
Sliaḃ Uí Fhloinn, a mountain in Co. Sligo, 7.
Sligeaċ, Sligo.

Loċ Éirne, Lough Erne, in Co. Fermanagh.

THE BORROWER WILL BE CHARGED THE COST OF OVERDUE NOTIFICATION IF THIS BOOK IS NOT RETURNED TO THE LIBRARY ON OR BEFORE THE LAST DATE STAMPED BELOW.

BOOK DUE-WID
LL45 2383
MAY 28 1979
MAY